

Sygn. akt: III U 450/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 06 lutego 2014r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. do SO Monika Obrębska
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Małgorzata Bednarek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 06 lutego 2014r. w O.

sprawy z odwołania R. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania R. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 16.01.2013r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje R. D. prawo do emerytury począwszy od 01.01.2013r.;
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28.12.2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił R. D. prawa do emerytury.

R. D. wniósł odwołanie od powyższej decyzji podnosząc, że w szczególnych warunkach przepracował ponad 15 lat.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że R. D. nie spełnia warunków do przyznania wcześniejszej emerytury, o których mowa w art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż pomimo osiągnięcia wymaganego wieku emerytalnego 60 lat i legitymowania się ponad 25-letnim ogólnym stażem pracy, nie posiada wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. ZUS nie uznał bowiem jako okresu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od dnia 08.02.1975r. do dnia 28.02.1986r. oraz od 17.08.1992r. do 21.12.1998r. w (...) W., ponieważ w przedłożonych przez odwołującego świadectwach pracy w szczególnych warunkach charakter pracy nie jest określony ściśle według wykazu, działu i pozycji Rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983r. oraz podane stanowisko pracy – ustawiacz

maszyn obróbki skrawaniem i ustawiacz maszyn obróbki skrawaniem metali, nie jest zgodny ze stanowiskiem wymienionym w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z 30.03.1985r. ZUS podniósł ponadto, że odwołujący na dzień złożenia wniosku nie udokumentował rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego praca była wykonywana bezpośrednio przed dniem ustalenia prawa do emerytury.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie R. D. okazało się zasadne i zostało przez Sąd uwzględnione.

R. D. urodził się dnia (...) Zatem podstawą ubiegania się przez niego o prawo do emerytury jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń (tekst jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.) w zw. z §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Zgodnie z tymi przepisami, w ich aktualnym brzmieniu prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po 31.12.1948r., jeżeli:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa,
- w dniu 01.01.1999r. udowodnił 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Nadmienić należy, że do dnia 31.12.2013r. obowiązywał dodatkowy warunek - rozwiązania stosunku pracy, w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem, jednak wymóg ten został zniesiony od 1 stycznia 2013r. Tak więc w dacie wydania decyzji warunek ten już nie obowiązywał.

W przedmiotowej sprawie spór sprowadzał się więc do rozstrzygnięcia, czy odwołujący zgromadził wymagane powyższymi przepisami 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Na okoliczność charakteru pracy w Z. W. w okresie od dnia 08.02.1975r. do dnia 28.02.1986r. odwołujący złożył do ZUS świadectwo pracy z dnia 12.06.2002r., z którego wynika, że we wskazanym okresie był zatrudniony na stanowisku ustawiacza maszyn obróbki skrawaniem i na stanowisku tym stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace polegające na obsłudze maszyn obróbki szlifowaniem części skrzyni biegów (vide k. 16 a.r.). Nadto odwołujący złożył świadectwo pracy z dnia 28.11.2002r., z którego wynika, że we wskazanym okresie od 17.08.1992r. do 21.12.1998r. był zatrudniony na stanowisku ustawiacza maszyn obróbki skrawaniem metali i na stanowisku tym stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace polegające na szlifowaniu i polerowaniu części skrzyni biegów (vide k. 17 a. r.).

Wobec zakwestionowania przez ZUS przedstawionych przez odwołującego świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach, Sąd w celu ustalenia rzeczywistego charakteru pracy odwołującego w spornych okresach, dopuścił dowód z zeznań świadków i odwołującego, dowód z opinii biegłego z zakresu BHP, przeprowadził też dowód z dokumentów z akt osobowych.

Ze spójnych i korespondujących ze sobą zeznań świadków M. K. i J. D. (1) oraz zeznań odwołującego przesłuchanego w charakterze strony wynika, że w pierwszym ze spornych okresów, na Wydziale Części Drobnych i Żeliwa, R. D. zajmował się, w pełnym wymiarze czasu pracy wyłącznie pracami polegającymi na szlifowaniu i polerowaniu, ustawiał i obsługiwał szlifierki i polerki, pracował na tzw. obróbce końcówki kołnierzonej. W drugim ze spornych okresów na Wydziale Otoczek zajmował się wyłącznie obróbką szlifierską tulei sprzęgła.

Sąd dał wiarę zeznaniom wskazanych świadków, jak też odwołującego. Świadców to osoby, które pracowały z odwołującym w spornym okresie, znały więc doskonale specyfikę jego pracy. Ich zeznania były spójne, konsekwentne, wzajemnie się uzupełniały tworząc logiczną całość. Wprawdzie z akt osobowych wynika, iż z dniem 08.02.1975r.

przeniesiono odwołującego z zakładu nr 6 do zakładu nr 3 i powierzono obowiązki ustawiacza maszyn do obróbki skrawaniem, jednak jak wskazano wyżej, z dowodów osobowych wynika, że 1975r. R. D. przeszedł do zakładu pracy w W. do nowej hali, gdzie

zainstalowano linię końcówki kołnierkowej. Pomimo angażu ustawiacza maszyn obróbki skrawaniem, jego praca polegała na ustawianiu i obsłudze szlifierek i polerek. Z akt osobowych wynika, że w okresie od 01.03.1986r. do 17.12.1991r. odwołujący świadczył pracę na stanowisku mistrza wydziału (...) Okresu tego pracodawca nie zaliczył do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. W dniu 17.08.1992r. z odwołującym została zawarta umowa o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy i mu powierzono obowiązki ustawiacza na wydziale (...)Wydziale Otoczek. Jak wskazano wyżej praca odwołującego na tym wydziale w istocie polegała na obróbce szlifierskiej tulei sprzęgła.

Pozytywnie, co do zaliczenia spornych okresów pracy odwołującego do okresów pracy wykonywanych w szczególnych warunkach, wypowiedziała się biegła sądowa z zakresu BHP I. M., która podała, że w jej ocenie całościowy materiał dowodowy zgromadzony w aktach sprawy przemawia za przyjęciem, że praca wykonywana przez R. D. w okresie zatrudnienia od 08.02.1975r. do 28.02.1986r. oraz od 17.08.1992r. do 21.12.1998r. była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach, o której mowa w wykazie A dziale III poz. 78 tj. szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Biegła podniosła, że z akt osobowych wynika, iż z dniem 08.02.1975r. przeniesiono odwołującego z zakładu nr 6 do zakładu nr 3 i powierzono obowiązki ustawiacza maszyn do obróbki skrawaniem. Biegła podkreśliła jednak, że odwołujący w złożonych zeznaniach potwierdził, iż w 1975r. przeszedł do zakładu pracy w W. do nowej hali, gdzie

zainstalowano linię końcówki kołnierkowej. Praca polegała na ustawianiu i obsłudze szlifierek i polerek. Świadkowie J. D. (2) oraz M. K. potwierdzili, iż odwołujący na Wydziale Części Drobnych i Żeliwa tylko zajmował się ustawianiem i obsługą szlifierek. W okresie od 01.03.1986r. do 17.12.1991r. odwołujący świadczył pracę na stanowisku mistrza wydziału (...) Okresu tego pracodawca nie zaliczył do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. W dniu 17.08.1992r. została zawarta umowa o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, powierzono obowiązki ustawiacza na wydziale (...) Wydziale Otoczek. Zeznania odwołującego oraz świadków dowodzą, iż praca w okresie od 17.08.1992r. do 21.12.1998r. polegała na obróbce szlifierskiej tulei sprzęgła. Biegła dodała, że z oświadczeń z dnia 15.11.2002 r. złożonych przez S. K. oraz J. D. (1), dołączonych do akt osobowych wynika, iż w okresie od 08.02.1975r. do 01.03.1986r. odwołujący był zatrudniony przy obsłudze końcówki kołnierkowej, wykonując polerowanie i szlifowanie oraz w okresie od 17.08.1992r. do 21.12.1998r. odwołujący wykonywał prace szlifierskie detali na szlifierce ROPA. Biegła podała, że w angażach zawartych w aktach osobowych nie podano stanowisko szlifierz tylko ustawiacz maszyn i urządzeń, jednak zeznania świadków i odwołującego dowodzą o pracy polegającej tylko na szlifowaniu i polerowaniu metali. Biegła dodała, że w pierwszym spornym okresie zatrudnienia za wyjątkiem lutego, marca, kwietnia 1976r. oraz lutego 1982r. odwołującemu nie wypłacano dodatku za pracę w warunkach szkodliwych. W drugim spornym okresie dodatek za pracę w warunkach szkodliwych był wypłacany we wszystkich miesiącach, za wyjątkiem listopada i grudnia 1997r. oraz wszystkich miesięcy 1998r. W okresie, w którym odwołujący był zatrudniony na stanowisku mistrza na wydziale (...) (...) dodatek za pracę w warunkach szkodliwych był wypłacany w miesiącach: marzec, październik, listopad i grudzień 1989r. i we wszystkich miesiącach 1990r. Biegła podkreśliła, że celem tych dodatków jest zrekompensowanie pracownikowi zagrożenia i uciążliwości wynikających z wykonywania danej pracy. Jednak ich otrzymywanie nie jest tożsame z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach, gdyż o tym decydują wyłącznie przepisy rozporządzenia, które określają rodzaje prac uznawane za prace w szczególnych warunkach. Prace związane ze szlifowaniem, ostrzeniem i polerowaniem mechanicznym zaliczane są do prac wykonywanych w szczególnych warunkach ze względu na pył szlifierski, hałas i drgania mechaniczne o oddziaływaniu miejscowym.

Do wskazanej opinii zastrzeżenia złożył pełnomocnik organu rentowego podnosząc, że biegła nie wskazała aktu resortowego, w którym powinna być wymieniona praca wykonywana przez odwołującego. Pełnomocnik ZUS podniósł też, że odwołujący był zatrudniony na stanowisku ustawiacza maszyn obróbki skrawaniem. Ustawiał kopiarki, tokarki i wiertarki. Zatem faktycznie nawet nie ustawiał maszyn, które wykonują szlifowanie lub polerowanie. Szlifowaniem jest proces obróbki na szlifierce. Do szlifowania nie można zaliczyć obróbki wiórowej, która odbywa się na maszynach skrawających takich jak frezarki, tokarki, wiertarki oraz wytaczarki. Wskazując na powyższe pełnomocnik organu

rentowego wskazał, że opinia biegłej M. nie może być podstawą do prawidłowego rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie i wniósł o powołanie innego biegłego z zakresu BHP.

Sąd nie podzielił powyższych zastrzeżeń organu rentowego i uznał wskazaną opinię za rzetelną, miarodajną i przekonującą. Jest ona szczegółowo i logicznie uzasadniona. Biegła słusznie, dokonując analizy charakteru zatrudnienia odwołującego wzięła pod uwagę, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy), w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. Powyższy pogląd jest aktualnie ugruntowany w orzecznictwie sądowym i Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie podziela go w pełni i aprobuje. Podkreślić należy, że wbrew twierdzeniom zawartym w zastrzeżeniach ZUS do opinii, w żadnym z dwóch spornych okresów odwołujący nie pracował na frezarkach, wiertarkach, kopiarkach, tokarkach, ale na szlifierkach i polerkach. Przypomnieć w tym miejscu należy, że zarówno odwołujący, jak i przesłuchani w sprawie świadkowie podkreślali, że w zakładzie pracy angaże nie odpowiadały rzeczywiście wykonywanej pracy. Wskazać też należy, że sam pracodawca w przedłożonych przez odwołującego świadectwach wykonywania pracy w szczególnych warunkach potwierdził, że odwołujący w spornych okresach zajmował się szlifowaniem i polerowaniem.

Biorąc pod uwagę powyższe, w ocenie Sądu, argumenty przedstawione przez ZUS nie uzasadniały stanowiska, że istniała obiektywnie potrzeba skorzystania z opinii kolejnego biegłego. Odmienna ocena charakteru pracy odwołującego, nie znajdująca oparcia w przeprowadzonych dowodach, nie zawierająca konkretnych i przekonujących argumentów podważających miarodajność dotychczasowej opinii lub co najmniej miarodajność tę poddających w wątpliwość, nie mogła zdaniem Sądu decydować o zasadności dopuszczenia dowodu z opinii kolejnego biegłego. Wskazać należy, że zarówno doktryna, jak i orzecznictwo stoją na stanowisku, że potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii (vide wyrok SN z 4 sierpnia 1999 r., I PKN 20/99, OSNAPiUS 2000, nr 15, poz. 479). Sąd Okręgowy, potrzeby powołania kolejnego biegłego nie widział, stąd wniosek organu rentowego oddalił.

Podzielając w pełni ustalenia i wnioski biegłej, Sąd uznał, że całościowy materiał dowodowy zgromadzony w aktach sprawy przemawia za przyjęciem, że praca wykonywana przez R. D. w okresie zatrudnienia od 08.02.1975r. do 28.02.1986r. oraz od 17.08.1992r. do 21.12.1998r. (tj. łącznie 17 lat, 4 miesiące i 26 dni) była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach, o której mowa w wykazie A dziale III poz. 78 tj. szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

R. D. spełnił też pozostałe warunki wymagane do nabycia prawa do spornego świadczenia. Ukończył 60 lat, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy tj. 25 lat i 8 dni i nie jest członkiem OFE.

Z tych względów Sąd uznał, że R. D. spełnił wszystkie przesłanki do uzyskania prawa do emerytury w oparciu o art. 184 powoływanej na wstępie ustawy i przyznał mu prawo do emerytury począwszy od dnia 1.01.2013r. Odwołujący wniosek o świadczenie złożył wprawdzie w grudniu 2012r., jednakże pozostawał wówczas w stosunku pracy. Warunek rozwiązania stosunku pracy, jak podnoszono wyżej, został zniesiony dopiero z dniem 01.01.2013r., stąd dopiero z tą datą Sąd mógł przyznać odwołującemu prawo do emerytury.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję na mocy art. 477¹⁴§2 kpc i orzekł jak w pkt. 1 wyroku.

Stosownie do treści art. 118 ust.1 a ww. ustawy – Sąd, orzekając o prawie do emerytury, ma obowiązek stwierdzenia, czy organ rentowy ponosi lub nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji i przyznanie tego prawa na etapie postępowania administracyjnego. Sąd uznał, że w przedmiotowej sprawie brak podstaw do obciążenia ZUS odpowiedzialnością za nieprzyznanie odwołującemu prawa do spornego

świadczenia już na etapie postępowania przed ZUS. Przedłożone przez odwołującego dokumenty były dotknięte brakami formalnymi. Ocena, czy odwołującemu należy zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach sporne okresy zatrudnienia, wymagała przeprowadzenia szerszego postępowania dowodowego, co możliwe było dopiero przed Sądem.

Wobec powyższego Sąd orzekł na mocy art.118 ust.1a ww. ustawy jak w pkt. 2 wyroku.